

Net als de kersenvla valt het stuk uit elkaar op scène. Sofie Jaspers

Komedie voor de gulle lach

Anton Tsjechov had een halfbroer, die het theaterstuk *De kersenvla* schreef. Dat fictieve uitgangspunt mondt bij Abattoir Fermé uit in een knotsgekke komedie over het aandoenlijkste aller huisdieren, de underdog.

Louis van der Waal en Kirsten Pieters als Danny Tsjechov en regisseuse Ewelina.
Sofie Jaspers

Het vereist enorme wilskracht, mazzel en vak-kundigheid om eerste te worden. Maar er is een reusachtig hart voor nodig om nummer twee te zijn.' Het is de centrale gedachte uit *Buzz Aldrin, waar ben je gebleven?* van de Noorse auteur Johan Harstad, de roman bij uitstek over de eeuwige tweede. Zo'n personage is Danny Tsjechov uit *De kersenvla*. Na een halve minuut begrijp je al dat hij niet voor de hoofdrol geboren is. Achtereenvolgens laat hij een kersenvla uit zijn handen glippen, weigert zijn horloge dienst en vraagt hij veelbetekenend: 'Wat zou Anton zeggen?'

Danny (Louis van der Waal) is aan de verkeerde kant van de theatercanon gesukkeld. Als vrucht van een buitenechtelijk slippertje mag hij zich de minder fortuinlijke halfbroer noemen van de theaterlegende Anton Tsjechov. Nochtans is hij het eigenlijke genie, beweert Danny. Alles waarmee de meester groot werd, deed hij hem voor, maar dan zonder succes. Hij schreef *Twee broers en een baby*, Anton bedacht *Drie zusters*. Hij

schreef *De albatros*, Anton kwam met *De meeuw* op de proppen. Zelfs met zijn crush ging meneer lopen.

In 1904, kort voor hij aan tuberculose overleed, voltooide Anton Tsjechov zijn chef d'oeuvre *De kersentuin*. En dus voeren Danny en regisseuse Ewelina (Kirsten Pieters) in een onooglijk Russisch dorpje *De kersenvla* op. Een bonte cast vervoegt hen. Er is Vera (Tine Van den Wyngaert), een grande dame uit Sint-Petersburg die beweert dat

doet alsof hij een doorgewinterdacteur is, terwijl zijn aandacht vooral gaat naar de catering en de vrijkaarten voor zijn entourage.

Associatieve geest

Kleurrijke personages, gekke plotwendingen, gultige knipogen naar het publiek: *De kersenvla* is een komedie voor de gulle glimlach. Regisseur Stef Lernous schreef met dit stuk zowel een liefdesbrief aan als een milde parodie

***De kersenvla* is een uit de hand gelopen grap, het resultaat van een verspreking die stoemelings tot een avondvullende voorstelling is uitgegroeid**

haar marktwaarde stijgt met haar diva-allures. De ballerina Tamara (Ellen Sterckx) is het jonge veulen. De Nederlandse Gabbe (Chiel van Berkel), die met de vouwfiets op de trein naar Rusland reist ('Twaalf keer overstappen'),

op de theatermaker, die wat eergierige mens die alle liefde in zijn stiel pompt en zichzelf erin hoopt terug te vinden. Tezelfdertijd is het een ode aan het spelen zelf, waarbij scènes ten dienste staan van die ene ingeving of kwinkslag

Terwijl het theaterwereldje de mond vol heeft van urgentie, doet Lernous spelenderwijs zijn eigen ding. Zijn vorige creatie, *Groezel of grijsje, het levende radijsje*, was het vervolg op een willekeurige scène uit een eerder stuk, waarin een pratende radijs de hoofdrol kreeg. Ook *De kersenvla* is een uit de hand gelopen grap, het resultaat van een verspreking die stoemelings tot een avondvullende voorstelling is uitgegroeid.

Er is een verdomd associatieve geest nodig om op zo'n dunne basis een compleet theateruniversum te bouwen. Die geest heeft Lernous: hij schept weelderige werelden waarin het heerlijk verdwalen is. Zijn motto: liever een vondst te veel dan te weinig. Abattoir Fermé is een van die schaarse gezelschappen die alleen met rekvisieten, kostuums, decors en schetsen een volwaardige expo kunnen opzetten – wat het in 2019 voor zijn twintigste verjaardag ook deed.

Maximalisme

Deze voorstelling is net zo'n overrompeling van groteske scènes. Daarvoor inspireert Lernous zich losjes op de ech-

te Tsjechov – zo voorspelde die dat *De kersentuin* 'ongetwijfeld heel grappig' zou worden, waarna regisseur Konstantin Stanislavski het stuk als een tragedie opvoerde. Antons genialiteit ligt buiten hem, concludeert Danny, terwijl voor zijn *Kersenvla* ironisch genoeg het omgekeerde geldt: hij schreef het als verheven drama, zijn spelers maken er een farce van.

Wat Danny's langverwachte opvoering moet worden, verzandt dan ook al snel in gekissebis tussen acteursego's. Moeten zij hun tekst blokken of net in hun personages 'duiken', zoals de regisseur eist (een verwijzing naar Stanislavski, een pionier van methodacting)? Dat verlangen om te kopiëren of iemand anders te worden loopt als een rode draad door dit stuk, let ook op de Russische covers van 'Smells like teen spirit' en 'Hallelujah' in de soundtrack.

Een meer beheerste regie had die thematiek nog dieper op de personages laten inwerken, net als de Russische Revolutie van 1905 die op de achtergrond woedt, maar Lernous kiest volop voor de maximalistische aanpak, vol

emotionele uitbarstingen en komische zijpaadjes. Een Tsjechov-adept zou in die uitwaaiende structuur snoeien, maar voor de Abattoir-acteurs – pure reclame voor een vast ensemble – vormt ze de ultieme speeltuin. Memorabel is Van der Waal, die met zijn kleine gestalte wordt getypecast als underdog, maar charmeert met zijn aandoenlijke spel.

Misschien is dit stuk – dat zoals de taart op scène uiteenvalt, weer in elkaar wordt gepuzzeld en opnieuw uit elkaar spat – net het goede antwoord op Tsjechov. Werd *De kersentuin* tegen diens wil uithangbord van het 'serieuze' repertoire, dan is *De kersenvla* het komische tegenwicht. Hier mag het plezier-om-het-plezier primeren. Dat is wat Lernous – die in het amateurcircuit begon – en de Danny's van deze wereld aan de beroepsacteur kunnen leren. Of zoals de überunderdog aan de pompeuze Gabbe vraagt: 'En wat doe jij voor het plezier, naast theaterspelen?'

Abattoir Fermé, *De kersenvla*, op tournee tot 13 februari, in Nederland te zien tot 6 maart. ★★★★★

Chiel van Berkel:
slechts twaalf keer
overstappen tussen
Nederland en
Rusland.
Sofie Jaspers

